

[Effersøe.]

det foreliggende Lovforslag til uforandret Fremme. Denne Sag, som inden Lovforslagets Fremsættelse har mødt betydelige Vanskeligheder, trænger til hurtig Gennemførelse. Dette tillader jeg mig at fremhæve. Det er paa Tide, at Thorshavn By faar denne Jord, for at den derigennem kan udvides, saaledes som nødvendigt er. Jeg venter nu, at Lovforslaget har al Udsigt til en let og hurtig Gang igennem Rigsdagen og dermed til en for det almene gunstig Afgørelse, uafhængig af alle uvedkommende Hensyn og Interesser.

Patursson: Den foreliggende Sag er enestaaende i Færøernes Landbrugs Historie, naar vi undtager et enkelt Tilfælde. Der er kun en eneste Gang før siden Reformationen blevet solgt en færøsk Kongsgaard; det var den 22. August 1822, da Gaarden Steig i Sandevaag paa Vaagø blev solgt. Nu foreligger der atter et Tilfælde. Jeg skal tillade mig at give et ganske kort Referat af den i det foreliggende Lovforslag nævnte Gaards Historie.

Hovedgaarden Kirkjubø, hvoraf denne Gaard er en Parcel, var fra Landnamstiden indtil Biskopstiden ca. 1100 Odelsgaard, derefter blev den de færøske Biskoppers Gaard og Sæde til 1550, og siden 1601 har den været Kongsgaard i samme Families Besiddelse. I 1800 udkom der en norsk Forordning, en norsk Plakat af 4. April, som tillod at forskaffe Amtmænd, Sorenskrivere og Fogeder Bygselgaarde af det beneficerede Gods. Færøerne skulde ved den Tid have en Amtmand, og da han var ankommet til Landet, som der staar i de gamle Skrivelser, saa mente han, at han vilde benytte den norske Plakat til at skaffe sig en Embedsgaard. Plakaten gjaldt ganske vist det gejstlige norske Gods, men til Trods herfor fremsatte han overfor Rentekammeret Ønske om at faa en Del af Kirkjubøgaarden udskilt til sin Embedsgaard. Der kom til at staa en Strid mellem Besidderen af Hovedgaarden paa den ene Side og Amtmanden sammen med Landfogeden paa den anden Side, en Strid, som varede 6 Aar, indtil den endelig blev afsluttet ved et Dokument, udfærdiget af Amtmanden 1807, hvorefter vedkommende Besidder af Kirkjubøgaard med Forbehold gav Afkald paa den fraskilte Parcel med sin Underskrift, der lød saadan: Ved denne min Underskrift forpligter jeg vel mig, men ingenlunde mine Efterkommere. Hvad man der eventuelt kunde hæfte sig ved, er maaske særlig, at der ikke blev afstukket nogen absolut

Grænse mellem den Parcel, der blev udskilt, og Hovedgaarden, saa det kan muligvis være et omtvistet Spørgsmaal endnu, hvad der var Grænsen, og hvad der er Grænsen. Der var desuden taget Forbehold overfor Tørveskær i den fraskilte Parcel, som skulde ligge til Hovedgaarden, og desforuden overfor Indmarken i Aalekær, som efter forudgaaet Opdyrkning med Gærder og Bygninger i 1767 var blevet tilskødet Kirkjubøbønderne og med Halvdelen tilskødet vedkommende Besidder kort forinden dette Dokuments Udfærdigelse.

Jeg har ønsket at referere dette. Jeg har før henstillet til Ministeriet at faa Klarhed over disse Tvistepunkter før Gaardens Overdragelse, men Ministeriet har ikke fundet nogen Anledning dertil, og det er meget muligt, at det ikke er nødvendigt. Derfor har jeg kun refereret, hvad der er foregaaet, og haaber, at jeg ikke skal blive misforstaaet, da jeg ikke ønsker med disse Udtalelser at lægge noget i Vejen for Sagens hurtige og gode Fremme; tværtimod ønsker jeg, at den skal gaa sin fulde Gang.

Saa skal jeg omtale Købesummens Størrelse. Da Lagtinget behandlede denne Sag i 1929, stillede Tinget — det vil sige Flertallet i Tinget — sig paa det Standpunkt, at det offentlige maatte blive skadesløsholdt, naar det fik Indtægterne af Gaarden, det, som Gaarden ydede, kapitaliseret. Vi mente ikke, der var Anledning til overfor den Slags Gods at spekulere i, hvor meget man eventuelt kunde opnaa i Penge. Det, mente vi, var urigtigt, ogsaa af Hensyn til Konsekvenserne senere. Vi fastholdt altsaa en Købesum lig Gaardens Ydelser kapitaliserede, og det gik igennem, men Ministeriet kunde ikke acceptere det; Ministeriet ønskede, at Summen blev forhøjet og kom til at staa nærmere ved, hvad Jorden kunde indbringe i Handel og Vandel. Flertallet i Lagtinget stod alligevel paa samme Standpunkt. Der kom altsaa ikke noget ud af Sagen i 1929. Saa kom den for igen i 1930, men da bøjede Lagtinget sig og gik ind paa den Salgssum, som er nævnt i Forslaget, 55000 Kr. Men vi skal huske paa, at Lagtinget gik ind paa denne Sum samtidig med, at Tinget vedtog, at Summen skulde indgaa i en færøsk Jordefond. I Forvejen havde der, som det for Resten er sagt her i Dag, været Forslag om, at Salgssummen skulde overgaa til en anden Fond, til en Fond, som hedder „Fonden til Kirkjubø Fortidsminders Bevaring“. Dette Forslag faldt imidlertid, men i 1929 blev der stillet Forslag om en Jordefond, og i 1930 er der vedtaget et Forslag om en Jordefond. Det kan jeg ikke fravige, det Standpunkt, som